

Namn
Organisation
telefon
email

Samverkansgruppsmöte
Datum 181119
Tid 9.30-15.30
Plats Albaeco, Stockholm

Anteckningar samverkansmöte Naturens år 19 november, 2018

Plats: Albaeco, Kräftriket 2B

1. Albaeco gör en introduktion om Stockholm Resilience Centres forskning.
2. Runda

Ola Langvall, Svenska Fenologinätverket

Höstförsöket: Personalombyten har gjort att vi legat lite lågt, vi brukar samla in löv via skolor varje höst. Vi ställde in detta i år, pga den varma sommaren som gjorde att löven blev torra och gula så tidigt. Verksamheten igång som vanligt. Från första vårmånaden till löven faller av, vi har ett antal fenologiväktare. Vi använder de data för att räkna och ge en indikation för miljömålet för klimat. Växtsäsongens längd jämförs med data från 100 år tillbaka i tiden.

Bengt Ek, Föreningen Skogen

Ihop med CNV gör vi kurs i interpretation (naturvägledning med interpretation som metod). Betyder att man går ut i skogen och låter folk reflektera och tänka själva istället för att som skogsindustrin som berättar att skogen är bra för handelsbalansen. Många entreprenörer känner sig trampade på. Vi jobbar med naturen i skolan. Jämställdhetsfrågan i skogen, omtag om förra regeringens insatser/skogsprogram. Seminarium 6 december om detta.

Hanna-Kajsa Fernström, Håll Sverige Rent

Jag är områdesansvarig för natur. Jag är ny sen maj, håller på och lär mig. Vår vision är att ingen ska skräpa ner så vi jobbar mycket med beteendeförändring. Vi jobbar med kommunikation och få det till handling. Det är ett greppbart område, man kan göra skillnad. Vi jobbar med skolan – 700 000 elever ute och plockar skräp varje vår. Den 20:e november är vår stora konferens, om engångsartiklar.

Annika Borg, CBM

Jobbar med Biodiverse. Återkommande Mångfaldskonferensen. Kommer vi ha nästa år igen, då med fokus på den globala IPBES rapporten (Intergovernmental Panel for Biodiversity and Ecosystem Services). Dagliga arbetet för biologisk mångfald. Känns som en ökad medvetenhet. Radioinslag igår 18 november.

Johan Samuelsson, Artdatabanken

Flora Fauna vård 10 april, om främmande arter. Jobbat och tittat på vedartade växter. Jobbar mycket med IT – nu har vi släppt API:n, det betyder att man kan enklare hämta data från Artdatabanken. Man kan också lägga in data, men det kräver lite mer jobb. Behöver vara koll på kvaliteten. Artfakta kommer bli mycket

Naturens år

roligare format till våren. Kommer också ett **Naturvårdspris – välkomna att nominera någon som gjort något för biologisk mångfald**. Nomineringar i januari-februari.

Göran Andersson, Friluftsförbundet

Naturparkour – flytta parkouren från staden ut i skogen. Har hållit på i ca 5 år och vi får nya pengar från olika håll. Det riktar sig till lite nya målgrupper. Projektet skogshjältarna som vänder sig till barn i socio-ekonomiskt belastade områden där vi tar ut både barn och lärare i skogen. Meningsfull väntan – tar ut asylsökande ut i naturen. Just avslutat ett projekt om barn och cykling, kopplat det till skogen bla (finansierat av Trafikverket). Skogsmulle och naturboken – en app man kan använda sig av, har funnits tillgänglig i ett par veckor, nedladdad 2 500 ggr.

Strategi 2022 – vilar mkt på ett hållbarhetstänk – vi behöver bottna mer i dom frågorna. Vi är ju inte en ren miljöorganisation, men det blir mer och mer betonat. Vi växer 6-7% årligen - över 100 000 medlemmar. Finns också en utmaning i det, vi har ca 6 000 ledare, och behöver bli fler. Vi har bildat "Friluftsakademin" för att utbilda fler ledare.

Åsa Wrenfeldt, Studieförbundet

Vi samverkar med många av er så er verksamhet blir en del av vår verksamhet. Vi har haft ett lågintensivt arbete runt miljö. Samtal "allt vi inte pratar om" efter meetoo, Samtyckeskultur. Ny förbundschef – Gustav Örn som brinner för hållbarhet. Tillsammans med Global utmaning nyligen släppt en bok om Hållbarhetsmålen, och snart kommer en studieplan kopplade till den. Och den går sen ut till alla medlemsorganisationer.

Peder Curman, Tyresta Nationalpark

Vi har nått en tröskel – vi har fullt med folk på helgerna. Jag har varit där länge, vår infrastruktur är viktig. Tyresta gård – betesdjur i landskapet, blivit ett utflyktsmål i sig. Nytt café, ny nationalparksentré. Under flera år har friluftslivets prioriterats med leder, vildmarkstoletter. Nu kommer vi fokusera mer på naturvårdsåtgärder, gran vuxit igen i vissa områden. Nationalparken firar 25 år. Nästa år är det 20 år sedan Tyresta brann.

Lennart Nilsson, Riksantikvarieämbetet Visby

Jag jobbar med det levande kulturarvet, vilket är ett av tre kulturarv. De andra två är namn, seder och bruk; samt gravar, hus, fysiska. Vi har haft kurser tillsammans med Naturvårdsverket för att sammanställa kunskap om slätter och olika former av kulturhävd av det levande kulturarvet (skrift på gång om slätterängar; mfl). Ger också ut skrifter om trädgårdar och parker med Göteborgs universitet (häckar, grusgångar...) Allt finns på hemsidan – sök på biologiskt kulturarv.

Stina Söderberg, Naturvårdsverket

E-utbildning naturvägledare. Finns 6 stycken filmer.

Naturens år

Maria van der Wie, Svenska Botaniska Föreningen

Planering för kommande år. Vårkollen ca 8 000 rapporter, stort genomslag i media. Naturmorgon ringde. Årets växt: gullpudran. Plockades också upp av Naturmorgon. Vi har en medlemsökning som överraskat oss, ökat 14%. Vi flyttar nästa år. Vårkollen 2019: 30 april och 1 maj, De vilda blommornas dag: 16 juni

Michael Lehorst, Sveriges hembygdsförbund (kulturmiljöstrateg)

Vi jobbar på med våra 3 stora fokusområden: demokratiutveckling; landskapsförändring; barn och unga. Vi ska bli en starkare kraft i frågan om landskapsförändring med bas i Europeiska landsskapskonvention. Finns väldigt många definitioner på landskap. Hur ser vi på förändringen? Kulturarvstjänster – ett begrepp som vi håller på att lansera.

Viktoria Hallberg, Sveriges hembygdsförbund

Jobbar framför allt med barn och unga. Samarbete med Vuxenskolan, enskilda föreningar gör mycket. Ny hemsida som just nu tar mkt tid. Målet att få in fler barn och unga i verksamheten, med och av barn och unga i hembygdsgården. "våga ge dom nyckeln till hembygdsgården". Skapa möten. Utenavet - Konferens i Jönköping **29-30 augusti – söker workshopsledare– sista anmälan 10 december. Välkomna att anmäla er.**

Claes Enger, Naturhistoriska riksmuseet

Ny chef, Joakim Malmström. Utställningssidan, jag har jobbat i 1,5 år – ny i svensk Natur, Vi har jobbat mycket med SFI-grupper. En kille från Syrien har guidat nysvenska grupper. Till sportlovet kommer en ny utställning om Wildlife-photography of the year. Barn och unga – två nyanställda pedagoger (lektion.se) lägger vi ut filmer tillsammans med våra forskare. Samarbete med Naturredskapen och Naturvårdsverket. Klimatutställning från 2004 som ska uppdateras. Till höstlovet öppnade vi en film om Pandor, samarbete med WWF.

Christina Nilsson-Dag, Svenska jägarförbundet

När det var så torrt hörde media av sig och frågade hur viltet klarade sig. Älgkalvarna är små men hämtar upp sig. Intressant att se att media varit intresserade av naturen. Mycket diskussion om skogsbyte. Seminarium, Sveriges Vildnad 30 november, på Skansen om framtidens viltförvaltning. Välkomna att anmäla på vår hemsida. Jag driver också ett Vildmat projekt – vildvecka i skolan – ett pilotprojekt. Tex behöver vi börja äta vildsvin. Intressant väg att förmedla naturintresse via maten – bra pedagogiskt instrument.

Maria Bergström, Naturskyddsföreningen i Sthlms län

Naturskyddsföreningen – Sveriges äldsta och största miljöorganisation. Ny ordförande och ny kanslichef och det betyder en del förändring internt. Tidigare arbetat med internationellt, nu ska man arbeta mer med internt. Finns regionala

Naturens år

kanslier nu på försök - dessa kan ni använda som väg att nå till kretsar. Ska fungera som ett stöd för kretsar mellan riks och kretsar.

Jag jobbar också med Storstockholms naturguider. Vi har guider varje söndag oavsett väder. Vi har snitt 21 personer per vecka. Det känns att det händer saker. Men jag märker också att jag behöver anpassa vad jag berättar – ett barn kan inte se skillnad på tall- och grankotte. Baskunskaperna är grunda men intresset finns. Vi har tagit naturkunnigheten för given. Men skolan gör det inte, mer förskolan. **Jag ska om auktorisera mina guider och är intresserad av vad ni tycker här.**

Lena Malmström, CNV

Vi har två nya översättningar, publikationer om vägledning: Praktisk interpretation - för guider i natur- och kulturarv och Interpretation - kommunikation som gör skillnad. Handbok för vägledare i natur- och kulturarv. Finns att beställa på slu.se/cnv.

Tack till alla som bidragit till inventeringarna om tätortsnära natur resp. allemansrätt!

Hur nå ut till kommunerna? Man kan gå via både Hembygdskretsar och Naturskyddsföreningen, och friluftssamordnare på länsstyrelsen.

3. Nytt från Naturvårdsverket, Berit Oscarsson

- Vi vet ju inte så mycket om kommande år, vi har inte någon budget. Övergångsregeringens budget, är det vi vet idag om kommande år. Sen väntar vi på en moderat budget och sen blir det en förhandling. Vi tror det är stor skillnad mellan dessa två budgetförslag. Beslut ska ges 12 december.
- Från 23 februari finns vi i Hammarby sjöstad, Virkesvägen. Vi går över till Aktivitetsbaserat kontor – det handlar om delningsekonomi!
- Vi håller på att förbereda för friluftslivets år, men det måste också vara en prioritering från Regeringen.
- Ny webbplats för fjällsäkerhetsrådet.
- Grön infrastruktur – film
- Mistra gått ut med spännande forskningsutlysning – 60 M kr för att studera samband mellan kunskap, attityd och beteende. Ansökan i mars 2019.
- Nya naturrum

4. Albaeco – bakgrund och workshop om kommunikation

Fredrik Moberg från Albaeco inleder workshopen med att berätta om hur Albaeco har jobbat genom 20 år på olika sätt med att kommunicera forskning om natur- och miljö. Gruppen fick diskutera hinder och strategier för att kommunicera med bakgrund i Per Espen Stoknes bok "What we think about when we try not to think about global warming".

Ett axplock av hinder och strategier:

Hinder: Distans målgrupp; Oöverstigit; Snuttifiering; Social status (man är bara med sin grupp); Urbanisering

Naturens år

Strategier: Tydliga och bra modeller på jobbet för vad som är bra; Goda exempel; "Det här gör vi redan"; Konceptualisera; "Bygg ut Arboga" låt mindre städer växa och storstäderna behålla grönstruktur.

5. Christina Frimodig – Friluftslivets år

Christina gick igenom upplägg och organisation runt Friluftslivets år och sedan hade vi gruppdiskussioner om nätverkets engagemang.

3 mål –

- bättre psykisk och fysisk hälsa;
- bättre förståelse för natur och kulturvärden;
- högre sysselsättning inom naturturism och friluftsliv

150 organisationer har uttryckt intresse för att vara med

Målgrupper:

- personer som är ovana att vara ute
- särskilt: nya svenskar; skolan åk 4-6 och beslutsfattare
- de som redan är ute när vi nog också tror vi

Strategier:

- samverkansprojekt
- hållbara, enkla och tätortsnära friluftslivet
- låt 1000 blommor blomma
- kommunikation utifrån digital teknik och forskningsbaserad kunskap
- vi genomför projektet så att begreppet friluftsliv breddas – utgår från de 10 friluftsmålen

En större aktivitet varje månad

Januari: invigning – förhoppningsvis i alla kommuner; kanske kungafamiljen också

Februari: Ambassadör Friluftsliv: finns många som kan vara ambassadörer

Mars: koppla ihop ambassadörerna med de som inte är ute i naturen

April: Hela Sveriges Friluftsdag

Maj: friluftsliv i skyddad natur – nationalparkernas dag ligger i maj

Juni: Äta i naturen,

Juli: Sova ute – olika grupper kan utmana varandra att sova ute (beslutsfattare;)

Augusti: Jag har aldrig.... Många har varit ute men aldrig testat på...

September: Gilla friluftslivet – ett kursmaterial för lärare

oktober: Lära ute – gymnastik och idrottshögskolan har ett konvent o skulle detta år ha friluftsliv som tema

November: Må bra ute – utvecklingsprojekt – jämställdhälsa, integration – 3

aktiviteter: samla några org för att tala om hur man låter friluftsliv stärka hälsa; ...

December: Dialog friluftsliv

5 arbetsgrupper: invigning; Aktiviteter i Naturen; hälsa och friluftsliv; ...

Naturens år

Organisation:

- svenskt friluftsliv leder arbetet;
- naturvårdsverket kontakter med myndigheter, utvärdering, mediebevakning
- Samarbetsorganisationerna gör många olika saker.

Naturens År nätverkets diskussioner:

Aktiviteter:

Lägg in befintliga aktiviteter, skruva
Anpassa aktiviteter till egna verksamheten

Flora Fauna vård 10 april

Biologisk mångfaldens dag 22 maj (?)

Världsmiljödagen 5 juni

Nationaldagen 6 juni

Kulturarvsdagen 8 september

De vilda blommornas dag

No litter day 16 maj

Håll Sverige rent dagen ... september

Äta AV naturen också (kanske bättre i augusti? (Finns nyhetsbrev "Dags att plocka")

#varaute – finns redan, kan användas

Studiefrämjandet – "Dra åt skogen och må bra" gör vi och det kommer passa bra att lägga in i projektet

Målgruppen beslutsfattare – låt de bo i en "72 hour cabin project" stressade personer fick bo i naturen o hälsoeffekterna mättes

Friluftsdag – NÅ-organisera tillsammans + inbjudna

Instagram

- gästredaktör stafett en vecka
- Lista våra instakonton + # så kan vi reposta

Sprida i våra organisationer om detta

Processen framåt:

1 budget, 2 förberedelser, 3 genomförande, 4 utvärdering

6. Nästa möte- 2019

14 mars hos Naturrum Tåkern, Malin Granlund-Feldt

8 oktober, Östermalma, Jägarförbundet, Josefina Höglin

Anteckningar: Louise Hård af Segerstad

Naturens år

Deltagare

Louise Hård af Segerstad	Albaeco
Fredrik Moberg	Albaeco
Lena Malmström	CNV
Bengt Ek	Föreningen skogen
Maria van der Wie	Svenska Botaniska Föreningen
Claes Enger	NRM
Annika Borg	CBM
Ola Langvall	Svenska fenologinätverket
Christina Nilson-Dag	SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET
Lennart Nilsson	Riksantikvarieämbetet
BERIT OSCARSSON	Naturvårdsverket
Hanna-Kajsa Fernström	Håll Sverige Rent
Viktoria Hallberg	Sveriges Hembygdsförbund
Peder Curman	naturum Nationalparkernas hus
Johan Samuelsson	ArtDatabanken SLU
Maria Bergström	Storstockholms naturguider, Naturskyddsföreningen i Stockholms län
Lisa Malmgren	Studieförbundets riksförbund
Åsa Wrenfelt	Studieförbundets riksförbund
Göran Andersson	Friluftsförbundet
Michael Lehorst	Sveriges Hembygdsförbund

Aktuellt hos aktörer, viktiga datum

Håll Sverige Rent Den 20de november är vår stora konferens, om engångsartiklar.

Svenska jägarförbundet Seminarium, Sveriges Vildnad 30 november, på Skansen om framtidens viltförvaltning. Välkomna att anmäla på vår hemsida.

Föreningen Skogen: Jämställdhetsfrågan i skogen, omtag om förra regeringens insatser/skogsprogram. Seminarium 6 december

Art databanken: Flora Fauna vård 10 april, om främmande arter

Svenska Botaniska Föreningen

Vårkollen 2019: 30 april och 1 maj

De vilda blommornas dag: 16 juni

Utenavet.se (via Hembygdsförbundet)

Ute är Inne: Konferens i Jönköping 29-30 augusti – söker workshopsledare– sista anmälan 10 december